

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Statuta prouincialia et synodalia ecclesie Colonie[n]sis (Köln)

Colonie, 29. IX. 1492

Jtem co[n]tra moniales violatas exeuntes suu[m] monasteriu[m] et
co[n]tra violatores earundem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30901

debeat specialiter reservata:

Ne laici faciāt statuta in preiudicium alicuius ecclesie.

Item inhibemus laicis uniuersis et singulis ne quis statuta de oblationibus in dei ecclesia minus modis faciat prout in quibusdam ecclesijs sicut ad nos puenit statutū dicit. Ne nisi certe persone et sub cereo numero in missis cum sponsis et funeribus vel alias offerat diuoluit institutum per laicos. cum laici quos obsequendi manet necessitas non auctas iperandi nulla super personas ecclesiasticas attributa penitus sit facultas. vnde statutū huiusmodi vbiusque in nostra diocesi vel a quibuscunque factū fuerit tāquam nullius firmitatis eritis. nec ab ecclesia probatur decernimus non valere. Immo veteres ipsos et defensores eorundem excommunicationis hinc decernimus subiacere ne quod inspiratione diuina deuotioni hominum relinquat alicuius huiusmodi prauitatis ingenio deperant.

Contra moniales violatas et violatores earundem.

Um precipue religionis deformatione sumope intendam occurere ac disciplinam monasticam vbiusque rupta fuerit solcite reformare. quod periculosius trahit in exemplum. quod in scandalum vixit plurimum. Ergo quoniam non nulli nostre ciuitatis et diocesis facere moniales violantur et quicquid sic violante ab eisdem extranea sua monasteria ducuntur. et ab ipsis cum aiaz suarum graui periculo ac multorum scandalo publice detinent. Sicque diu detente per eosdem aliqui peccabunt. aliqui et frequenter minus ac violentia ad sua monasteria restituantur. que omnia et singula cum sint per deum. bonos mores destruant. ac sacra religionem deformant. et nos ipsa surda aure trāsire non debeat. Statuimus ut viri cuiuscunque status aut conditionis existant. qui aliquod vel aliquod commiserint premissorum ipso facto sententiam excommunicationis incur-

rant et per suos plebanos quotiens abbatibus. magistro. prioribus conventuum et monasteriorum in quibus sue salutis immemores. hoc facinus commiserint requisierint ex vi premissi statuti publice denunciarentur donec deo de peccatis nobis ac ipsis monasterijs de iniuria vel vituperio ad plenum satisfecerint. et per nos veniam et beneficiū absolutionis consecuti. Ipse homoniales nostre ciuitatis et diocesis ut premissum est. quod sic lapsi fuerint ne ex impunitate ipsa. alie ad consilia prouocent quod premissum est ad malum hominis animi et facilitas venie prebet incentiuum delinquentibus per abbatibus magistros seu prioribus et conventus suorum monasteriorum. aliter non recipiantur nisi ad penam carceris vbi per abstinentiam ac alias castigaciones puniri poterint prout discretioni abbatissarum magistrarum aut priorissarum videbitur expedire. Eadem etiam cum maiori parte conventuum suorum si se humiliter et deuote in sua penitentia gesserint de suis carceribus poterunt eleuari. et extrinsecus quod diu vixerint sine vobis lo incedant infamam locum in conuictu vbi libere teneant et omni voce in capitulo tractantibus et electionibus penitus sint premissa donec per nos ob laudabilem ipsarum conversationem ac testimonium totius monasterij caritatem. ad premissa in parte vel in toto restitui mereantur. Volumus etiam ut nullus abbas abbatissa. magistra seu priorissa. monachus seu monacha siue monialis habitu religionis abiecto in ecclesijs vicis vel plateis aut alicubi nisi in religione sua procedat vel abbas seu abbatissa. magistra seu priorissa. monachus seu monialis absque nostra licentia confessionem alinunde quam de religione sua sibi competere licentiam tribuat eligendi. Cetera omnia que pie memorie dominus Conradus Coloniensis archiepiscopus in concilio suo provinciali de monachis et monialibus et clericis ceterisque nostris predecessores pro cultu diuino ac cleri libertate ecclesiasticis hactenus statuerunt que de prelatorum

capituloꝝ nꝛoꝝum cōsilio approbamus
et confirmamus in suo robore volumꝰ
pmanere. et tā ista statuta nꝛa q̄ illa a q̄
bustibꝰ taz conuentualibus ecclesijs q̄
ecclesiarum rectoribus prochialiuꝰ per
copiā de verbo ad verbum haberi et in
ppernā inuolabiliter obseruari. pꝛum/
ciatum et actum Colonie in ecclesia nꝛa
matorū de nꝛoꝝum prelatoꝝum et cleri cō/
silio et assēsu. Anno dñi. et die supꝛadicta.

Incipiūt capitula

statutoꝝ ecclesie Colonie. editoꝝ per bo/
tie memorie quōdā dñm Henricum ar/
chiep̄m predictum.

Primo ne clerici seculares seu
religiosi negocijs secularibus se
immisceant.

Itē q̄ clerici seculares et religiosi ton/
surā et coronā debitā in capite deferāt
Itē q̄ clerici vestibus virgatis vel
pꝛitis aut alias eorum statui contrarijs
non vtantur.

Itē q̄ clerici inordinati nō admittant
ad tractatus capitulares.

Itē de mō celebrādi p̄mā missaz postq̄
alijs in sacerdotē ē promotus.

Item de locis insignibus dioceꝝ Colonie
vbi cause ecclesiastice tractari p̄nt et dñt
Item moderatio statutoꝝ prouincialiuꝰ
ecclesie Colonie. aucte aplice facta p̄ dñm
henricū archiep̄m p̄dictū quo ad ciues
et ciuitatem Colonienſez.

Item moderatio eorūdeꝝ statutoꝝ sc̄ba/
rio facta aucte p̄dicta p̄ eundē dñm ar/
chiep̄m quo ad eosdē ciues et ciuitatē
Colonienſez.

Incipiunt statuta predicta.

In noie dñi Amē. Henricus dei gratia
sancte ecclesie Colonie. archiep̄s. &c. Ad
ppetuaꝰ rei mēoriaꝰ Licet cōsulta p̄uisione
a sanctis patribus etiā a nꝛis p̄decesso/
ribus ac a nobis sup̄ vita et honestate
clericoꝝ diuersa p̄mulgata sint statuta

Tū q̄ in eoz obseruatione se multiq̄
grauū nimꝰ turbatiōe referimꝰ n̄ exhi/
bēt reuerētes. ad illicita et ordini et bo/
nori ac statui clericali nō p̄gruetia fre/
na laxantes ex officij nob̄ cōmissi debi/
to cogimur ip̄os. q̄s ad obseruatiā iuri/
um et statutoꝝ hmōi vtutū p̄mita nō in/
ducūt tā adiectaz exaggeratiōe penaz
q̄ adijciendaz de nouo fomidiē ab au/
sibꝰ temerarijs refrenare de nꝛi capituli
et platoꝝ consilio et consensu.

Ne clerici seculares seu religiosi nego/
cijs secularibus se immisceant.

Tatuimus ne clerici seculares
aut religiosi cuiuscūq̄ statꝰ siue
p̄ditidīs existāt negocijs secularibꝰ a iurē
p̄hibitis p̄sertim tabernarioꝝ officio im/
miscere aut ea exercē p̄sumāt. Nā dātes
in x̄nte sc̄e obediētie vniuersis archi/
diaconoꝝ poribꝰ p̄latis ac ceteris. q̄buslibꝰ
ad q̄s clericoꝝ tā seculariū q̄ religiosorū
nꝛe citat. et dioceꝝ spectat correctio
vt ip̄i suos subiectos ab hmōi taberna/
rioꝝ officio aiaduēsiōe debita desistere
p̄pellāt. et vt ad h̄ artiꝰ p̄pescāt moner/
mus et nꝛic oēs clericos seculares et re/
ligiosos nob̄ subiectos t̄mio mēſ vniꝰ
ip̄is p̄ monitiōe legitima idulto. ne de ce/
tero hmōi tabernarioꝝ officii. q̄sq̄ eoz
publice exercere p̄sumat. Alioq̄n aucte
p̄ntis statuti talit̄ officii hmōi exercen/
tes penis in p̄ſōne Cle. pape. v. c. de
vi. et ho. cle. q̄ incipit. Diocelanus exp̄ſ
sis p̄ter alias penas canonicas ip̄o facto
volumꝰ subiacere. Et nihilominꝰ hos q̄
bñficia habuerit a p̄ceptiōe fructū bñ/
ficioꝝ suoz et ab igressu ecclesie. bñficia
ho nō h̄ntes solū ab ingressu ecclesie. eo
ip̄o volumꝰ fore suspēſos. q̄s suspēſionē
inias si p̄ aliū mēſez sustinuerit. b̄sequē/
tes tā h̄ntes bñficia q̄ nō h̄ntes a diue/
ruz officio ernūc. put̄ extūc suspēſimꝰ
in his scriptis. In q̄bꝰ suspēſionū sentē/
tijs. si p̄ reliquū mēſez tūc sequētes p̄ſu/
terint in quēlibꝰ eoz in his scriptis ex